

โรคใบขีดโปร่งแสง (Bacterial leaf streak disease)

สาเหตุ เชื้อแบคทีเรีย *Xanthomonas oryzae* pv. *oryzicola* (Fang *et al.*) Swings *et al.*

อาการ พบโรคนี้ในข้าวระยะแตกกอจนถึงออกรวง อาการปรากฏที่ใบ เริ่มแรกเห็นเป็นขีดช้ำยาวไปตามเส้นใบ ต่อมาค่อย ๆ เปลี่ยนเป็นสีเหลืองหรือส้ม เมื่อแผลขยายรวมกันก็จะเป็นแผลใหญ่ แผลสามารถทะลุผ่านได้ และพบเชื้อแบคทีเรียในรูปหยดน้ำสีเหลือง (bacterial ooze) คล้ายยางสนกลม ๆ ขนาดเล็กเท่าหัวเข็มหมุด ปรากฏอยู่บนแผล ความยาวของแผลขึ้นอยู่กับความต้านทานของพันธุ์ข้าว และความรุนแรงของเชื้อ ในพันธุ์ที่อ่อนแอต่อโรค แผลจะขยายจนใบแห้งไปถึงกาบใบ ลักษณะของแผลจะคล้ายคลึงกับที่เกิดบนใบ ส่วนในพันธุ์ต้านทาน จำนวนแผลจะน้อยและแผลจะไม่ขยายตามความยาวของใบ รอบ ๆ แผลจะมีสีน้ำตาลดำ

การแพร่ระบาด ส่วนใหญ่พบการระบาดในแปลงที่มีดินอุดมสมบูรณ์ มีการใส่ปุ๋ยไนโตรเจนมากเกินไป และปลูกข้าวพันธุ์อ่อนแอ หรือค่อนข้างอ่อนแอต่อโรคที่มีสาเหตุจากเชื้อแบคทีเรีย (โรคขอบใบแห้ง และโรคใบขีดโปร่งแสง) เช่น พันธุ์ขาวดอกมะลิ 105 ชัยนาท 1 พิษณุโลก 2 กข41 กข47 กข49 กข 57 กข61 กข71 กข79 เป็นต้น ในสภาพที่มีฝนตก ลมพัดแรง จะช่วยให้โรคแพร่ระบาดอย่างกว้างขวาง รวดเร็ว และแสดงอาการรุนแรง อาการของโรคไม่รุนแรง หากพบการเข้าทำลายของโรคบนใบข้าวในระยะเริ่มแรก และสภาพแวดล้อมไม่เหมาะสม ใบข้าวที่แตกใหม่ อาจไม่แสดงอาการของโรค

การป้องกันกำจัด

- ในดินที่อุดมสมบูรณ์ไม่ควรใส่ปุ๋ยไนโตรเจนมาก
- ไม่ควรปลูกข้าวแน่นเกินไป และอย่าให้ระดับน้ำในนาสูงเกินควร
- ไม่ควรระบายน้ำจากแปลงที่เป็นโรคไปสู่แปลงอื่น
- ถ้าอาการของโรคไม่รุนแรงมาก อาจไม่ต้องทำการป้องกันกำจัด แต่ถ้าต้องการป้องกันกำจัดให้ใช้วิธีเดียวกับโรคขอบใบแห้ง
- ควรพิจารณาการเกิดโรค หากปลูกข้าวพันธุ์ที่อ่อนแอต่อโรคนี้ เช่น พันธุ์ขาวดอกมะลิ 105 ชัยนาท 1 พิษณุโลก 2 กข41 กข47 กข49 กข 57 กข61 กข71 กข79 เป็นต้น เมื่อเริ่มพบอาการของโรคบนใบข้าวในระยะเริ่มแรก และสภาพแวดล้อมเหมาะสมต่อการเกิดโรค เช่น ความชื้นสูง หรือฝนตก ควรพ่นสารป้องกันกำจัดโรคพืช เช่น ไอโซโทรโทโอเลน, คอปเปอร์ไฮดรอกไซด์, สเตอริโทมัยซินซัลเฟต+ออกซีเตกตราไซคลินไฮโดรคลอไรด์, ไตรเบซิคคอปเปอร์ซัลเฟต เป็นต้น

อ้างอิง: กองวิจัยและพัฒนาข้าว. 2559. องค์ความรู้เรื่องข้าว เวอร์ชัน 3. กองวิจัยและพัฒนาข้าว กรมการข้าว กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. กรุงเทพฯ.

สืบค้นจาก: <http://www.ricethailand.go.th/rkb3> (15 พฤษภาคม 2563).